

УДК 338.26:338.14

Нечаєва І.А.¹, Шиловець І.О.²

¹канд.економ.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

²студ. гр. ФЕУ-310 НУ «Запорізька політехніка»

ІНДИКАТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ

Глобальною стратегічною ціллю у відновленні України є зростання. Розвиток економіки неможливий без будівництва нових виробництв та відбудови старих, що, у свою чергу, потребує значних інвестицій. Тому важливим завданням є створення умов для притоку іноземних інвестицій в Україну для співпраці іноземних замовників із вітчизняними підприємствами.

У проекті Плану відновлення України індикативне планування є тим інструментом, завдяки якому відбудеться стрімкий розвиток нових приватних промислових виробництв, що, безумовно, є позитивним моментом [1, с. 62].

Натомість у плані Відновлення України були представлені національні програми, які дозволять (у теорії) відбудувати країну у всіх сферах. На програму розвитку секторів економіки з доданою вартістю буде виділено 50 млрд дол. І саме в цій програмі є проект “Впровадження індикативного планування для реалізації проектів інвестиційного меню”

Індикативне планування – це тип економічного планування, при якому уряд надає керівні принципи або цілі для економіки, але не контролює безпосередньо розподіл ресурсів або виробничі рішення. Замість цього уряд використовує різні стимули та правила для впливу на поведінку бізнесу та окремих осіб, а також покладається на ринкові механізми для розподілу ресурсів і товарів та послуг [2, с. 182].

Фундаментальними компонентами у вирішенні завдань індикативного планування є:

Планування потреб, наявних потужностей та сировини.

Розрахунок необхідних нових потужностей та сировини.

Формування набору стимулів і гарантій для інвесторів для перетворення енергії зростання одних галузей у розвиток та появу нових [1, с. 20].

Щоб впровадити дану ініціативу в економічне життя України необхідне вдосконалення інвестиційного законодавства, адже незважаючи на розгалужену систему правових актів, говорити про цілісну і узгоджену систему законодавства наразі передчасно. Національне законодавство у сфері регулювання інвестиційної діяльності нестабільне, нормативно-правова база зазнає постійних змін, оскільки в процесі її формування одні нормативно-правові акти приймаються, інші відміняються, або їх положення знаходять своє відображення в інших нормативно-правових актах. Але в останні роки ведеться активна робота щодо врегулювання відносин в інвестиційній сфері, а національне інвестиційне законодавство наближається до стабілізації [3]. Прикладом даної роботи є закон про “інвест-нянь”. Можна сказати, що Закон “Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні” – абсолютно новий підхід підтримки інвесторів. Питаннями взаємо-

дії з інвесторами, залученню вітчизняних та іноземних інвестицій, формування позитивного інвестиційного іміджу України займається Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України, Міністерство економіки України, Міністерство енергетики України, Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України [4].

Для України індикативне планування може стати способом поєднання переваг державного планування з гнучкістю та ефективністю ринкових механізмів. Ефективне індикативне планування в Україні функціонуватиме за таких умов:

інвестиційні напрями – орієнтири для інвесторів. Виходячи з ситуації, в якій опинилася Україна, можна виокремити такі стратегічні сфери для спрямування інвестицій, які вже відображені у вигляді Національних програм:

- 1.Зміцнення оборони та безпеки.
- 2.Розвиток секторів економіки з доданою вартістю.
- 3.Енергетичне незалежність та Зелений Курс.
- 4.Відновлення та модернізація житла та інфраструктури регіонів.
- 5.Відновлення та модернізація соціальної інфраструктури.

надання стимулів для інвестицій. Це може бути встановлення різних привілеїв інвесторам, щоб заохочувати їх інвестувати саме в українські проекти. Дану умову вже задовольнив Закон “Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні”;

координація між урядом та приватним сектором щоб забезпечити відповідність інвестиційних зусиль національним пріоритетам. Цю координацію забезпечує саме Закон “Про державно-приватне партнерство” та Закон України “Про концесію”. Щодо концесії, то це право концесіонера на створення та управління об’єктом, а також надання суспільно значущих послуг. Простіше кажучи, інвестор отримує в експлуатацію об’єкт, вкладає в нього гроші і згодом отримує прибуток [5].

Одним із механізмів державного індикативного планування є державно-приватне партнерство. Ці партнерства передбачають співпрацю між урядом та приватним бізнесом для фінансування та управління інвестиційними проектами [2]. Це досить ефективний спосіб заохочення інвестицій в пріоритетні сектори економіки. Такий вид партнерства дозволить ефективно відбудувати та розвинути інфраструктуру. Сектор енергетики також є гарною сферою для державно-приватного партнерства. Відновлення існуючих та будівництво нових електростанцій – це те, що додасть нового імпульсу у відновленні економіки. Головною сферою, де повинно бути найбільше проектів державно-приватного партнерства є оборонно-промисловий комплекс. Це покращить обороноздатність країни. Проблемаю може бути те, що іноземні партнери можуть не долучатися до проектів саме цієї сфери, через політичні розбіжності щодо російсько-української війни та через геополітичну ситуацію в ціло-

му. Отже, державно-приватне партнерство є ключовим елементом заохочення інвестицій, які дозволять відновити економіку.

Можна виділити такі переваги індикативного планування:

-планування визначається самостійно з урахуванням внутрішнього і зовнішнього становища суб'єктів господарювання;

-самостійна ініціатива підприємства щодо доцільності складання планів, їх структури, вихідних даних та запланованих результатів діяльності;

-відсутність відповідальності, посилення аналізу причин невиконання планових завдань;

-самостійно визначається вплив конкуренції, передбачаються кошти на підвищення конкурентних переваг і витрати на ризики, пов'язані з конкурентами [6].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Відновлення та розвиток економіки». – URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/economic-recovery-and-development.pdf>.

2. Ляшук Н.О., Гбур З.В., Механізм державного регулювання впровадження індикативного планування для реалізації інвестиційних проектів. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 6. – URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/investplan/article/view/1244/1253>

3. Інвестиційне законодавство: стан, проблеми, перспективи. – URL: https://minjust.gov.ua/m/str_40069

4. Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України. Місія та повноваження. – URL: <https://mspu.gov.ua/pro-ministerstvo/misiya-ta-povnovazhennya>

5. Економічна правда. Півтора року тому запрацював закон про концесію. Що це змінило? – URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2021/04/12/672860/>

6. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. Київ: Знання, 2006. – URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-4045.html>.